

flori de crâng

revistă literară --- artistică --- socială

Știință și religie

de Prof. I. NEAGOE

Știință și religie, iată două domenii de gândire omenească, al căror drumuri evolutive, altădată foarte depărtate unul de altul, tind astăzi să se apropie până la confundarea lor.

Multe erori a cuprins știința în vremea veche, multe a cuprins și religia. Dar munca stăruitoare a omului de știință a făcut să se elimine mare parte din aceste erori, nu însă fără mari sacrificii. Marele Galileu ne stă drept pildă pentru aceasta.

Știința și religia au fost multă vreme dușmani de moarte. Astăzi omul de știință vede mai clar decât oricând acest punct, către care tinde gândirea omenească, acea forță rațională care se amestecă cu blândețe pretutindeni, în marele univers astronomic, cât și în micul univers electronic.

Omul de știință scrutând minunile de astăzi la care a ajuns știința, crede în existența unui Dumnezeu mare, puternic și dotat, în primul rând, cu milă pentru om, pentru animale, pentru viețuitoare în genere. Omul de știință astăzi, nu numai că nu neagă existența lui Dumnezeu, dar el este singurul cu adevărat convins de existența Divinității, ca unul ce are la îndemână cele mai plausibile argumente, care pledează pentru aceasta.

Însă față cu progresele realizate de știință, religia s'a ținut și se mai menține într'o rezervă dăunătoare. Factorii propagatori ai religiilor pe pământ, preoții, mai au și azi teama că științele exacte, naturale, exclud ideea despre existența lui Dumnezeu. Această teamă însă se datorește numai lipsei de contact între științele exacte și religie. Astronomia, fizica, chimia, științele naturale, nu sunt în esența lor decât o serie de dovezi despre existența

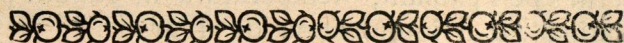
Excelsior

*Și pașii mă poartă, mă'ndeamnă,
Mă'ndeamnă spre lumea de vise;
Și pașii mă poartă, mă'ndeamnă,
Dar truda-mi nimic nu înseamnă
Când lunec privirea'n abise.*

*Mă'ndeamnă cărarea, ce suie,
Pe drumul pierdut în abise;
Mă'ndeamnă cărarea ce suie...
Și nu mai e nicio statuie,
În lumea pustie de vise;*

*Și hohote'n templu furtuna
Satanic, prin săfite sparte;
Și hohote'n templu furtuna!...
Rămână, de-acuma, minciuna,
Pe-attarul credințelor moarte!*

G, Șt. Cazacu

lui Dumnezeu. Dacă preoțimea s'ar apropia fără teamă de aceste studii și le-ar asimila, atunci ar vedea câte mii de argumente solide ar avea la îndemână pentru susținerea ideii despre Dumnezeu.

Un exemplu dintr'o mie: Se știe că în general, când răcim o substanță, ea se strânge, se contractă, adică devine mai deasă și din contră dacă se încălzește ea se mai rărește adică se dilată.

Ei bine! Apa, care ocupă cea mai mare parte din suprafața pământului care este menită să poarte în sânul ei viețuitoare pe care le protejează, face excepție dela legea dilatării și comprimării corpurilor, prin căldură și răceală. În adevăr, dacă luăm un vas cu apă și îl răcim din ce în ce mai mult, până ce apa îngheață, iată ce observăm: Dacă răcim apa până la temperatura de 4 grade Celsius, ea se tot contractă și atinge un minimum al

volumului ei, la această temperatură. Dacă continuăm să o răcim sub 4 grade, temperatura devenind succesiv, 3 grade, 2 grade, 1 grad și 0 grade, apa în loc să continue a-și micșora volumul ea și-l mărește, se dilată pe măsură ce temperatura scade, și când a prins a îngheța la 0 grade, ea are atunci un volum mai mare decât volumul pe care-l avea când era în stare lichidă. Ce importanță are acest fapt pentru viața animalelor din fundul mărilor sau din lacuri? Iată.

Când deasupra apelor marine, temperatura scade până la 4 grade, atunci apa dela suprafață fiind mai deasă, se lasă la fund, formând curenți verticali, datorită cărora toată apa primește o temperatură de 4 grade Celsius. Când gerul se întărește și temperatura scade sub 4 grade, atunci curenții verticali încetează, deoarece apa dela suprafață fiind mai rarită, stă deasupra, nu mai cade la fund. Iar când temperatura a atins 0 grade Celsius, apa dela suprafață este singura care îngheață, pe când apa dela fund își menține temperatura totdeauna de 4 grade, la care temperatura animalele marine pot foarte ușor să trăiască. Ori cât de mare ar fi gerul pe pământ, temperatura în fundul mărilor va fi întotdeauna de 4 grade.

Pentru ce așa dară, apa face excepție la legea dilatării corpurilor? Nu este oare evident, că această excepție ne descoperă mâna unui maestru universal, care prin aceasta a voit să protejeze viața animalelor? Ar fi fost suficient ca și apa să se supuie legilor fizice, pentru ca viața animalelor maritime să fie primejduită, ba chiar să dispară.

Dar după cum am spus, am luat un exemplu dintr'o mie. Câte exemple nu pot găsi slujitorii altarelor, în științele exacte în general! Hidrogenul e un gaz inflamabil, el însă nu poate aduce incendierea globului pământesc, pentru că mai are și o altă însușire. Este cel mai ușor gaz, din care cauză se găsește tocmai în stratosferă.

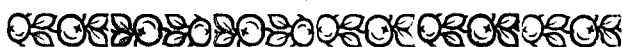
Aceleași dovezi despre existența lui Dumnezeu, le găsim studiind pământul dela formarea lui. Cine altcineva decât Dumnezeu, a putut să orânduiască însu-

șirile substanțelor în așa fel, încât viața pe pământ să nu fie primejduită? Urmează de aci că Dumnezeu nu poate fi imaginat ca o forță oarbă, care a acționat întâmplător la creațiunea lucrurilor! Ci, Dumnezeu este o forță nemărginită, dotată în primul rând cu grije pentru viețuitoarele pământului.

Cu puțină bunăvoință din partea tuturor, științele exacte în loc să îndepărteze pe Dumnezeu din sufletul omului, din contra l'ar apropia și evidenția mai mult.

În America sunt societăți științifice, care și-au propus anume să demonstreze experimental existența lui Dumnezeu și s'au găsit conferențieri, care s'au servit în acest scop chiar și de descărcările electrice în gaze.

Prin știință Dumnezeu devine mai mare, mai impunător în sufletul omului. Să propagăm deci știința peste tot, s'o arătăm tuturor, s'o împrăștiem pretudindeni, căci cu cât minunile ei vor pătrunde mai adânc în sufletul omului și vor fi mai bine cunoscute, cu atât ideea despre Dumnezeu va deveni mai clară, iar iubirea față de Divinitate va crește mai mult.

Reîntoarceri

E-o împletire de'ntoarceri prin apele visului
Către lumina zdrobilă sub lămpile'n fruntarii
Clipa trezirii depline în calmul abisului
Descătușerii supreme'nălțate din arii.

Liniști și plângeri poverile dorului, vrerile
De zdruncinare a vremii culeasă'n milenii,
Cazna zdrobirii plăcerii și ingenunchierile
Lâng'o bolt're de-azur frântă'n roua poenii

Strânse avid în sclipirea din treacă, pătrunde-le,
Încă mai zac zăvorâte sub porți de ivoriu
Unde, cu freamăt sălbatec, pleznesc astăzi undele
În al trecutului trist și golaș promontoriu

AUREL MARIN

EPIGRAMĂ

Unei doamne, cărela ti plac militeii.
Cu militei te 'ndopi într'una
Și ți plac chiar cei mai fuși ardei,
Iar când „Amor” încoardă struna,
Ești cea mai dulce 'ntre femei.

Observator . . .

Între cer și omenire

Ca o pasăre vicleană din apus, rășboinic vântul,
Și a întins din nou aripa să cutreere pământul,
Să rășcoale tot în lume, ca să facă învrăjbire,
Fără milă și căință. Între cer și omenire.

Omul-colb, în rotocoale, nori măreți se'nalță'n zare
Și'n mândria-i vrea ntr'o clipă omenirea să 'mpresoare.
Blestemând, pe drumuri, pietre, de vestminte despuiate
Corpul să-și ascundă'n grabă, în zadar muncesc cu toate;

Când de-odată'n potrivire nori de plumb răsar din vale
Și 'ndesându-se, pun scutul, încrezului în cale.
Se frământă rășbunarea căruia să-i pună parte
Sau răsând de ei cu hohot să încerce să-i despartă;

Dar zadarnică 'ncercare, ura a'ncepu la luptă.
Sânt Ilie, cu-a lui brișcă, gârbovit, cu fața supțică
A pornit din biciu să bată, pe șosele pietruite,
Luminând, scântei din roate, sar săgeți neisprăvite.

De mânie plânge vântul, că-i înfrânt, fără de putere,
Forța că-i zdrobită toată; și în ciudă, de durere
S'a întors în oastea'nfrântă, jalea în potop să lase,
Să distrugă omenirea, colb să facă și din oase.

Despuiați de frunză, pomii, plâng cu ramurile frânte
Iar cei tari, culcați pe umbră, a pustiu încep să cânte.
În culcușuri, imn de milă, întonează cântăreții;
Zeci de case-și pierd podoaba și își năruie pereții.

Norii'ncep să se destrame, tunetele-au prins să urle,
Trăsnetele'n mil de sulii, trec săgeți pe lângă turle,
Când în sunetul de clopot, în potopul, fum de ploaie,
Țipă pe șivoiu, la vale, un copil într'o copaie.

Pășările de prin curte peste câmpuri sbor nebune;
Vițelușii prinși de spaimă fug mugind în spre pășune . . .
Câmp, pădure, sat și oameni sunt învăluți ca 'n ceață . . .
Iadul cu pieirea lumii, stau la sfadă față 'n față.

Într'o casă dărâmată o bătrână 'n cap cu glugă,
Aprinzând pe-un hârb tămâie, la icoană face o rugă,
Când, din candela, negrită, sfârșind feștila udă,
Suli de aburi, pocăință, al Madonei chip asudă,

Și, minunea nu 'ntârzie; Soarele-a plecat ștafelă.
Umed colbul, glod pe drumuri, nepuțința lui regretă.
În spre mare se înalță, ca un steag de biruință,
Curcubeul, semn de pace, pentru-o mână de credință.

GELU GEORGESCU

Fericirea și ne- fericirea vieții conjugale

de Dr. POTCAS

Fiecare om caută fericirea. Mulți înși o caută în viața conjugală, între care unii o și găsesc. Dacă însă m'am informat despre fericirea lor, de foarte multe ori am primit acest răspuns: nici cea mai fericită căsătorie nu-i altceva decât un urciur de amărăciune, în care se amestecă și câteva picături de dulceață.

Cauza acestei stări critice este că, toată fericirea lumii e înfășurată în rigida coajă a durerii. Cine nu frânge acest înveliș, sau dacă-i necesar, nu-l strivește, acela niciodată nu va ajunge la ziua fericirii. Pe lângă asta mai vedem adesea că, oamenii circulă sau orbiș sau miopi în preajma fericirii lor.

Povestesc un basm. A fost odată un om, a cărui soartă era favorabilă. Avea o căsuță; n'a fost palat, ci doar drăguță din cauza razei solare ce pătrundea în ea. În jurul căsuței nu arborii au șuerat, — ci, lângă prozaicele zarzavaturi, primăvara cedă loc și viorelelor, vara trandafirilor și toamna variatelor nalbe. Tot spațiul căsuței radiă de pacea confidentă și amabilă. Vecinii erau niște ființe nobile și generoase. Pe cât de fericit a fost acest om în viața sa, pe atât de satisfăcut în munca și în familia sa . . . , la ce să sporesc vorba, toate au decurs în ordine, pe calea cea bună.

Acest om însă nu s'a gândit la aceea că el are o situație o bună. Ba tot mai rar lua cunoștință despre ea, așa că în fine nici n'a mai observat că dânsul astfel e om fericit. Dar cine între timp nu-și dă seama de fericirea sa, acela presupune nefericire și acolo, unde aceea nici măcar nu există.

Când apoi, după ce timp îndelungat n'a zărit decât numai umbrele, într'o zi el a hotărât că va pleca în vasta lume să-și caute fericirea pierdută. A mers deci în societatea unor oameni veseli che-

Visuri spulberate

Azi se împlinesc iubito, dacă nu mă'nșel doi ani,
decând noi în crâng pe aleea, adumbrită de castani,
împleteam cu fir de aur, visuri — astăzi spulberate —
și 'n risipă de săruturi, ne lăsam purtați — departe —

Astăzi fără să mi dau seama, pașii mei spre vechi ruine
se îndreaptă șovăelnic, gândul zboară iar la tine,
inima în piept se sbate, mai puternic și 'ntristată
căci se simte pe meleaguri, unde-a fost mai desmerdată.

Regăsit-am vechea bancă, n'artora iubirii noastre,
sunt aceeași lei, în juru-i, cari'n nopțile albastre,
răspândeau parfum și vieță, până sus în cer, la stele
încât de alăta farmec, adormeau încet și ele.

Regăsit-am deasemeni, cerul, stelele și luna,
dar din mii și mii de stele, observai, lipsea doar una,
era steaua vieții mele, steaua care strălucea
mai puternic decât toate, erai „tu" iubita mea

ȘT. STĂNESCU—Buzău

fuitori și a crezut că acolo aude hohotul fericirii, — dar când s'a întins după ea s'o prindă, a constatat că el a prins abia numai umbra fericirii și bucuriei. Asculta cu atenția încordată ciocnirea cupelor spumegânde și el își zise: acum, acum aud vocea argintie sunătoare a fericirii — însă totuș nu aceasta-i cea adevărată — m'am înșelat. A privit în ochii arzători de flacăra amăgitoare a păcatului — dar ori de câte ori radiau în fața sa săgețile ochilor ademenitori, sufletul său de atâtea ori s'a întors cu scârbă dela ei. Zece ani a pribegit încoace-încolo, în largă lume, când subit sufletul său a fost cuprins de nostalgie. S'a reîntors acasă, spre căminul părăsit demult. Când era aproape de căsuța sa, a văzut stând în pragul ei o figură albă. Îi făcea semne.

— Cine ești tu? — A întrebat el.

— Eu sunt fericirea ta nevăzută, pe care ai înțeles-o greșit, iar acum trebuie să mă despart de tine. De zece ani te-am așteptat — dar tu n'ai venit. Acum ești aci, dar acum eu trebuie să mă îndepărtez. Dumnezeu cu tine, om nenorocit și orb.

În așa relație sunt mulți oameni cu fericirea căsătoriei. Suride spre dânșii, dar ei sunt orbi și n'o observă.

Fericirea conjugală se află pretutindeni acolo, unde doi oameni, în numele lui Dumnezeu, și-au întins reciproc mâna pentru o viață, pe o viață. Căci unde doi oameni

sunt împreună în numele lui Dumnezeu, între aceia este însuși Dumnezeu. Acolo domiciliază între dâșii în bucuriile comune ale zilelor vesele, precum și în mijlocul torturilor întunecate și penibile.

Fericirea vieții conjugale lucește în casta oglindă a ochilor de copil, gunguritul buzelor de copil, când pronunță prima dată numele de tată, de mamă. Acolo tropele împrejurul lor cu picioarele sale de copil, când încearcă primii pași; acolo chiue subt lumânările pomului de Crăciun și se ghemue în poala mamei sale când îi povestește basme. Fericirea vieții conjugale e și aceea, când copilul alăergă pentru întâia oară la părinții săi, ca el să le istorisească multe-multe evenimente ale primei lecțiuni școlare. Această fericire intră în familie simultan cu certificatul primei clase de liceu . . . apoi cu chipul de student al junelui universitar . . . cu frumoasa cunună de mireasă, când renaște fericirea mamei, în al cărei păr atunci sclipesc fire argintii. Această fericire se manifestă în progresul eficace al muncii statornice, instensive, în bunăstare și în autoritate, apoi după timp îndelungat, în repaosul bătrâneții, în auritul amurg al vieții, ce se dăruiește acelor, cari au luptat mult cu soarta vitregă până ce au răpus-o.

Dacă aș vrea să termin propoziția

Sonet

Cuprins de o nostalgie dureroasă,
Iar lirei mele amușindu-i cântul,
De viu par'că mă'ngHITE 'n el pământul
Și cerul par'că — asupra mea se lasă.

Aș vrea să prind să strâng în brațe vântul,
Cu el s'alerg în sat la noi acasă;
Dar nimeni nu-i în prag ca să mi mai lasă
Și'n van să mai săruți, la duși, mormântul.

M'apasă greu a dorului povară . . .
Mă rod' în suflet amintiri, rebele —
Mi-e dor de așipiri târzii de seară,

Mi-e dor de tot ce tu ascunzi în ele
Blagoslovită viață dela țară
Tovarășa copilăriei mele.

V. BUCUR.

aceasta, n'aș putea menționa fericirea vieții conjugale, ci coardele ar trebui să le înstrunez și ar trebui să fiu atent la bocetele penibile ale trecerii în eternitate, ce răsună în amurgul fiecărei vieți.

Durerea cam adumbrește și cea mai ideală căsătorie. Uzată zicală e, că vieța asupra unei perechi conjugale nu poate aduce mai penibilă și mai anemică încercare decât aceea, când la ea, după lunga serie a anilor, după grija comună a multor luni, și după bucuria multor săptămâni sosește clipa despărțirii. Ei bine, dar este rară ca și corbul alb, cutare pereche conjugală, ce ar simți durerea întâi atunci, când se surpă asupra ei ultima durere, durerea morții.

Vreau să relatez suferința ce vine peste tot nechemată și despre aceea să fac mențiune, ai cărei pricinuitori suntem noi înșine.

Suferința nechemată în liniștea nopții deșteaptă pe mamă și îi zice: Ia fii atentă numai la respirația întreruptă a copilului tău. Nu vezi că o mână de os se întinde după viața lui? Suferința — și acum voi scoate în evidență oribila suferință — se așează lângă leagănul copilului, privește lumina ochilor frânți și mama vâetându-se de durere își apasă buzele pe gura etern amușită a copilului. Durerea observă primii pași făcuți între chiote de bucurie ai copilului altuia și ea obiectionează: copilul tău este debil, incapabil, speranțele legate de el niciodată nu vor deveni reale. În copilul tău se arată înclinații ticăloase, constați cu spaimă cum pot deveni sămburii păcatelor mari. Durerea își presează mâna pe inima copilului tău și te apostrofează astfel: I s'a oprit palpitația inimii, acum trebuie să înmormântezi pe copilul tău. Durerea îți aduce faima: a căzut mândria vieții tale. Durerea expediază scrisorile fiicei tale, toate se termină cu asta: S'a sfârșit fericirea mea. Și poate vei sta și tu odată pe tribuna mărturisirii sincere, fie că ești bărbat, fie femeie și cu deziluzie amară vei suspina: Dumnezeu cu tine, fericirea mea pierdută!

Dar fiecare durere se poate suporta, dacă doi oameni încrezându-se în Dumnezeu și ocrotindu-se reciproc, o îndură cu înțelegere. Fără de acești doi pilastri funda-

Pantumul reîntrupării

Mi-ai fulgerat viața pân'la moarte
— Am înțeles din ochii tăi ca marea, —
Nimic nu ne mai poate azi desparte;
Nici chinul meu adânc, nici depărtarea.

Am înțeles din ochii tăi ca marea,
Că ne-am iubit și'n alte constelații
Și chinul meu adânc și depărtarea
Se frâng sub ancestralele vibrații.

Noi ne-am iubit și'n alte constelații
Și-mi pare că și-acuma se prosternă,
Infrânți sub ancestralele vibrații,
Genuchii mei spre tine'ntr'o cavernă.

Și-mi pare că și-acuma se prosternă
Sub ochii tăi la curtea unui rege
Genuchii mei spre tine'ntr'o cavernă
In șapte vieți urmând aceeași lege.

Sub ochii tăi la curtea unui rege
Citii în viitor ca într'o carte
In șapte vieți urmând aceeași lege
Mi-ai fulgerat viața pân'la moarte.

I. M. NICOLA

mentali orice pod edificat peste vulturile
vieții se surpă. Din contră: dacă acești doi
pilastrii rezistă, poate să scuture, poate să
piseze orice forță fundamentul fericirii —
edificiul nu se va dărâma.

Acum vreau să vorbesc despre acele
dureri ale vieții conjugale, ale căror cauze
sunt însuși oamenii. Isoarele lor sunt ne-
numărate: Gelozie, infidelități mai mărunte
și mai mari, păcate virile, pasiuni feminine,
dor de deliciu, mai ales visuri ro-
mantice după fericire irealizabilă — și
nu ultima oară — cunoscutele păcate co-
mise în contra sacrului scop al căsătoriei,
subsapă nu numai respectul reciproc al
soților ci și f e r i c i r e a vieții con-
jugale. Cum se pot apăra contra acestor
suferințe? Numai așa, dacă vor stăvili izvo-
rul. Dar și asta numai atunci e posibil,
dacă se încred în Dumnezeu și dacă îndură
împreună lupta vieții. Despre fericirea sau
nefericirea vieții conjugale numai în așa
sens nu se poate discuta. Fără credința
depusă în Dumnezeu și fără încrederea
reciprocă, durerea nu încetează și fără aceste
virtuți fericirea nu-i adevărată, de ar părea

oricât de superbă. O mamă, care a cunos-
cut fericirea fiicei sale, dar a fost în clar
și cu indiferența aceleia în problemele reli-
gioase, i-a răspuns în scrisoarea sa cam așa:
Îmi scrii că ești foarte fericită. Fiindcă știu
însă cum nici tu, nici soțul tău nu stați
pe temelii solide, sunt plină de îngrijorare
pentru viitorul tău. Bărbatul după rătăci-
rile sale de mai mulți ani s'a reîntors la
cuibul său familiar, la soția discreditată —
anii pierduți însă niciodată nu se mai
pot readuce. Și oare nu anii pierduți for-
mează cea mai amară pierdere a victii?...
— — — — —

Totul ne desparte

*Fugi, dar fugi cât mai departe
Că'n iubirea noastră, totul ne desparte. .*

*Eu mă cred purtat pe aripi
De zefir, când te ador,
Tu plutești doar în visare
Și'mparți grații tuturor.*

*Dacă mi-ai zâmbi o clipă,
Mi-ar ajunge ani întregi,
Ție, nici-o viață 'ntreogă,
Pentru că nu mă'nfelegi.*

*Când te pierd din ochi, durerea
Mă'ncunună'n suferinți,
Tu nu porți decât scânteia
Ne'nfrânatelor dorinți.*

*Peste tot și peste toate,
Pus-am vălul de uitări,
Dar tu nici cel puțin umbra
Unei simple renunțări.*

*Astăzi văd și simt fiorul
Groaznicei dezamăgiri
Și pun capăt, cu durere,
Atâtor nepotriviri*

*Sufletul mi-se preface
Intr'o criptă fără fund,
Unde dorurile mele
Pentru veci de veci s'ascund.*

*Să mă tem că vei rămâne
Pradă vre unui dor târziu?...
N'am știut-o niciodată
Și nici nu mai vreau s'o știu! . . .*
— — — — —

*Fugi dar! Fugi cât mai departe,
Că'n iubirea noastră totul ne desparte...*

D. NICOLEȘCU-OLT.

Anuța

de
EUGEN
CEONTEA

Într-o frumoasă zi de primăvară, în curtea școlii primare din comuna D. izbucni un scandal enorm.

Elevii clasei III. Ionel Cadariu și Alexandru Vinea se scărmanară vartos, până când veni învățătorul și-i despărți. Ce se întâmplase? Alexandru, fiul notarului comunal, insultase pe Anuța, cea mai săracă, dar în același timp cea mai bună elevă din școală. Ionel, în care se infiltrase de timpuriu un sentiment cavaleresc, în dorința de a apăra pe cei mai slabi, luase cu îndârjire apărarea Anuței și de aci bătaie între cei doi flăcăi... Învățătorul îi urechie pe amândoi, punând astfel capăt trântei. Din acea zi însă, Ionel și Anuța fură nedespărțiți. El, cel mai bogat băiat din sat, deveni îngerul păzitor al celei mai bune eleve și nu admitea, în ruptul capului, ca ea să fie jignită sau brutalizată. Ea în schimb îl privea cu admirație și în ochii ei blânzi se putea citi o recunoștință nemărginită. O prietenie sinceră și durabilă se legă între ei, iar oamenii din sat îi priveau cu multă simpatie. Numai colegii lor răulăcioși, strigau mereu:

— Ionel are draguța! Ionel are draguța!

Ei însă nepăsători, plecau, ținându-se de mână, spre casă...

Trecură ani de atunci și Anuța deveni fată mare, iar Ionel deveni fruntea flăcăilor din sat. Privirile fetelor îl urmăreau până departe, cu dor, căci fiecare l'ar fi voit de soț, mai ales că nici unul dintre flăcăi, nu avea atâta avere ca el. Anuța, cea mai săracă dar și cea mai blândă și frumoasă fată din sat, când trecea pe drum, făcea ca inima flăcăilor să bată mai repede. Toate stăruințele erau însă zadarnice, căci prietenia dintre ea și Ionel, era prea veche și încetul cu încetul, se transformase într-o dragoste sinceră și puternică...

Era o noapte senină de Mai din anul 1914. Luna răsărise zămbitoare de după deal, luminând cu razele-i blânde, satul adormit. Tăranii s'au reintors demult, dela munca istovitoare de peste zi și s'au culcat devreme, pentru ca mâine în zori, să plece din nou, spre a-și câștiga pâinea de toate zilele. În lacul din marginea satului, broaștele începură să înțoneze un cor monoton, plin de melancolie, de când e lumea, mereu același. Cântul lor turbura din când în când somnul lin și dulce al privighetorilor, cari așteptau cu nerăbdare, să se ivească zorile, spre a trezi lumea din somnul greu, cu glasul lor dulce și cu melodii armonioase. Zefirul adia șoptind ceva neînțeles, iar frunzele copacilor îi răspundeau în murmur lin.

In sufletu-mi stingher...

În sufletu-mi stingher robește un dor,
Ce 'n nopți instelate și'n spasm de viață
Suspina!

O clipă divină! În o himerică romanță
Ce tremuri fărâma, și lanțul de fer,
Și visul de ghiată!

În sufletu-mi stingher robește viața
Și dorul ce se'neacă în visul ironic
Se sbate!

O tu posteritate! În crezu-ți demonic
Vei ști să topești lanțul, ce leagă iubirea
În zarul habotnic?

În sufletu-mi stingher robește credința
Virtutea străbunilor plânge 'n mine-amarnic
În noapte,

Cu 'n fiorătoare șoapte!.. E plânsul za-
[darnic.

În bezna lui Hades, simțirile zdrobite și reci
Zâmbesc sarcastic!

LIVIU MIHALI

La poarta căsuții sărăcăcioase, dar curate, ascunse în mijlocul teilor înfloriți, cari împrăștia un parfum îmbătător, o pereche îmbrășișată șoptea un cântec de iubire, acompaniind cu ritmul lui, în surdină, marea orchestră a naturii. Planuri mari pentru viitor, se făureau sub frunzișul mângâietor al teilor... Perechea se despărți târziu de tot, cu inima plină de regrete, că noaptea nu-i mai lungă. Despărțirea însă nu dura multă vreme, căci dimineața, când scumpul ei Ionel trecea pe dinaintea casei, ținând boii de coarne, și cântând cu foc, cum numai el știa să cânte, doina ei favorită, ea alerga repede din casă, și sfioasă, primea sărutul lui, plin de dragoste nevinovată. Soarele abia răsărise, împletindu-și primele-i raze aurii, în părul ei negru, cari prin contrast, făceau impresia unui cerc de foc în jurul capului unei sfinte. Ea, cu inima ușoară se întindea spre flăcăul înalt spre a primi sărutul mult așteptat. Îl privea cu ochii ei mari, albaștri și adânci ca fundul mărilor, în cari se oglindea o nemărginită dragoste. Idila lor acompaniată de cântul privighetorilor, care se treziseră din somn, umplând aerul de dimineață cu melodii divine, se sfârșea, în speranța revederii, la amiază, când Anuța sprintenă, alerga pe cărările din câmpul înverzit și presărat cu mii de flori, purtând în brațele coșul cu mâncare, ducând însă întotdeauna și lui Ionel al ei, ceva din toată sărăcia. Soarele

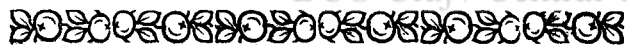
arzător din când în când o făcea să șovăiască și să se oprească în mijlocul câmpului, cu inima palpitândă și cu fața îmbujorată de alergătură. Dar dragostea îi dădea un nou imbold, iar ea știind bine că iubitul ei o așteaptă, spre a-i soarbe nectarul de pe buzele roșii ca cireasa, alerga într'un suflet. Ora de odihnă de la amiază, și-o petreceau împreună, el culcat cu capul în poala ei, privind în ochii ei adânci și vrăjiiți, iar ea mângâindu-i cu mâna ei catifelată, părul lui buclat și blond, spunându-i vorbe vesele. Amândoi visau un viitor apropiat și plin de fericire. Ea pleca mulțumită, săltând veselă ca o căprioară, spre casă, iar el o urmărea cu drag, până când ea dispărea în zare. Se despărțeau cu inima ușoară, căci știau că seara, sub teiul lor drag, se vor întâlni din nou.

Astfel, Anuța și Ionel, își petreceau timpul între muncă și iubire, simțindu-se cei mai fericiți muritori.

Dar nu sunt vremile sub om, ci, bietul om sub vreme.

Era într-o Duminică de Iulie, când întreg satul se adunase îmbrăcat în haine de sărbătoare spre o ascultă sfântă slujbă, la bisericuța din mijlocul satului. În biserică, cei doi îndrăgostiți, stăteau alături, ascultând cu evlavie, vorbele înțelepte ale bătrânului preot.

Slujitorul lui Dumnezeu cu barbă mare de apostol, binecuvântă poporul cu blândețe:

Furtuna

*Furtuna muge-afară iar turbat
Ca un rănit în spasmurile morții
Ca un copil de semeni blestemat
La glasul amenințător al sorții.*

*Furtuna îți vultuește în auz
Cu sgomolu-i haotic și sălbatic
Imită șoapta apei în avuz
Ca să pornească iar, mai nebunatic.*

*Al vijeliei glas e felurit:
Acuma cerne parcă în copale,
Aici îți pare-un plâns de osândit.
Răsună-apoi ca goarna de bătale.*

*Furtuna-i o ființă ngrozitoare
De care toți doar tremură 'ngroziiți
Și recunosc puterea creatoare
Dela puternici, până la umiliți.*

*Turbata vijelie s'a crezut
O melodie vagă și banală...
Printr'ansa omul însă s'a văzut
Nemernică făptură rațională!*

E. P. ROBERTA

„Și pe pământ pace și între oameni bună învoiere“.

Abia sfârși aceste cuvinte, când deodată, pe ulița ce trecea prin fața bisericii, răsunară sunete de trâmbițe și tobe. Strigăte de copii și plânsete de femei, întreruseră slujba. Toți părăsiră biserica grăbiți, numai bătrânul preot, care cunoștea cauza larmei, rămase cu crucea în mână, cu ochii îndurerați ridicați la cer, privind cum creștinii lui îl părăsesc. Lacrimi mari se prelingeau pe fața-i îmbătrânită, văzând în treaga-i operă de preot creștin, distrusă.

Oamenii alergară toți spre primărie, unde aflară marea noutate, că s'a decretat mobilizarea.

Printre cei cari trebuiau să plece cu primul transport, era și Ionel.

Despărțirea fu sfâșietoare.

Pe peronul gării o mulțime de femei și copii, își luau rămas bun de la soți, frați și părinți, cari plecau să se lupte pentru țară. Toți bărbații știau bine că pleacă să lupte pentru o țară care nu era a lor, care le era vitregă. Și cu atât mai mare era durerea atât a celor ce plecau, cât și a celor rămași acasă, cu cât știau că au să-și verse sângele pentru acei cari le erau dușmani neîmpăcați de veacuri.

Locomotiva șueră sinistru. Ionel îmbrățișă pentru ultima oară pe Anuța și apoi sări sprinten pe scara vagonului, care se puse în mișcare. În hohote de plâns urmări Anuța trenul, care-i ducea iubitul, cine știe unde — și fluturâ batista primită dela el, până când trenul dispăru în depărtare, iar ea căzu sleită de puteri, leșinată în brațele unor vecine. O duseră acasă, aproape moartă, iar vrăjitoarea satului, o pulu trezi abia numai după câteva ceasuri.

De atunci, pe Anuța cea sprintenă, nimeni n'a mai văzut-o, alergând voioasă peste câmpii, nici râsul ei nu mai umplea livada cu veselie. Toate s'au stins odată cu plecarea lui. În zadar încercau femeile s'o convingă, că peste patru luni se va sfârși războiul. Ea presimțea că va avea încă mult de așteptat și vai, se putea întâmpla, să nu se mai întoarcă.

În primele luni se mai mângăie, cu scrisorile lui, dar nu peste mult ele încetară cu desăvârșire. Luni peste luni și ani după ani treceau și de la el nu mai primea nici o veste. Cei plecați cu el odată, mai veneau în concediu, dar nimeni nu-l văzuse, nimeni nu știa nimic de soarta lui.

De fapt el căzuse prizonier la Ruși și de acolo, oricât i-ar fi fost de dor de cei de acasă, nu putea trimite nici o știre, iar scumpa lui Anuță, se pierdea și slăbea, văzând cu ochii, așteptându-l. Seara, când luna apărea la orizont, ieșea înaintea porții, unde odată își făurise visul ei de fericire. Se așeza sub teiul lor și plângea și plângea, până când privighetorile și primele raze ale soarelui, o alungau în casă. Acolo continua să jelească pe cel pierdut, poa-

Pastel

— după o ilustrată

*Tăcere . . . Și luna lungi fire de tori
Deșird din ghemu-i de aur,
Prin parcul în care de vremuri stă mort
Pe soclu-i, sârmanul centaur . . .*

*Iar Venus din Millos, sub roze și crini
Își slinge pustiul tristefil,
Că'n ochii ei parcă, lipsiți de lumini,
Plâng toate plăcerile vieții . . .*

*Pe jos nimfe, fauni și cupidonii chiar,
Stalui de furtuni aruncate,
Dorm somnul de moarte . . . De-asupra lor rar,
Cad frunze — de toamnă uscate. —*

*Și mort e și avuzul, că dărăpănat,
Crescut-a în el bălăria,
Și'n locu-i acuma în parcul uitat,
Mai picură doar, vesnicia . . .*

GEORGE FLORESCU

te pentru toldeauna..

Războiul trecu, iar cei ce au supraviețuit marelui măcel, s'au reîntors, unii teferi iar alții schilavi.

— Ah, de ar veni și el, fie chiar schilod, dar numai să vină, se tânguia Anuța în suferința ei.

În fiecare zi teșea la poartă și îl aștepta, însă el nu voia să sosească. Nimeni nu știa ce s'a ales de el. Astfel roasă de jale și suferință frumusețea ei pierea și se vestejea cu fiecare zi ce trecea. Durerea săpă cute adânci în fața ei odată atât de frumoasă, în care odinioară jucaseră doi bujori veseli și plini de viață.

Deveni palidă ca un cadavru și îmbătrâni înainte de vreme . . .

Trecuseră doisprezece ani de când el nu mai dăduse semne de viață. Anuța zăcea bolnavă în pat, îngrijită de vecine, căci de când el a plecat prin streini, murise și mama ei bătrână, rămânând singură pe lume. Viața ei era pe sfârșite, dar murea cu inima împăcată, că a rămas credincioasă lui Ionel al ei, iar icoana lui nu i s'a șters din suflet. Moare gândindu-se la el. Palidă și sleită de puteri, abia mai respira . . .

Era o noapte de Mai, ca cele din 1914, când ei erau atât de fericiți. La căpătâiul ei pătrundeau razele argintii ale lunii, jucându-se prin părul-i încă tot bogat.

— De ce noaptea de azi e atât de frumoasă și veselă, când moartea bate la ușa mea? se gândea Anuța, în timp ce o rază vagă

de speranță i se strecură în suflet.

— Oare de ce luna îmi mai amărește viața, ea, care odată era atât de bună și frumoasă? de ce azi e mai frumoasă ca altădată? . . .

Gânduri nebune îi treceau prin cap. Deodată tresări. Afară pe stradă răsună un cântec, pe care nu-l mai auzise de doisprezece ani. Își frecă ochii, se ciupi de față, pentru a se convinge, dacă nu cumva visează.

Nu, nu visează. Simte că nu visează, Această siguranță îi dădu puteri noi și cu greu coborî din pat găfâind de efortarea făcută. Rezemându-se de pereți, în timp ce cântecul se apropia mereu, eși pe ușe și târându-se aproape, ajunse în fața porții, unde nu mai fusese de când căzuse la pat. Rezemându-se de poartă așteptă înfrigurată . . .

Nu peste mult în fața ei apără un om bine făcut, înalt, cam adus de spate, a cărui față palidă, luminată de lună, era încadrată de o barbă blondă. La început crezu că e un strein. Dar recunoscă imediat glasul lui iubit și merșul lui târăgănat.

Când fu aproape de ea, Anuța, cu o ultimă efortare se apropie clătănându-se de el.

— Ionel! Ionel! Ai venit? și căzu sfârșită de puteri, dar cu fața înseninată și zâmbitoare, în brațele lui . . .

El o sprijini și o strânse duios la pieptul lui așa cum făcuse de mult, în primele zile ale visului lor de iubire. Ridică ochii îndurerăși spre cerul senin și împodobit cu mărgăritare, iar din ei două lacrimi se prelinseră, pe fața-i suferindă, pierzându-se în barbă . . .

Cât poți privi . . .

Cât poți privi cu ochii 'n zare-adâncă
Scrutând cu ochi-ți ageri, ca de stâncă,
Lumina lucitoare, clară, mată
Se 'ntinde, argintie și curată.

Cât poți privi cu ochii 'n zarea largă,
Zărești, plutind, pe-a atmosferii țargă,
Comori de lanuri lungi și aurite,
Spicele de grâu, de soare pârguite . . .
Aicea e viața, bogăția sfântă.

De dragul lor, doar ciocărlia cântă.

Câmpia, ca de aur, clipotește

În razele de soare, ce-asfințește.

Lăstunii se ascund printre răzoare

Refracția rouă, razele de soare.

Iar iepurii, liptii prin șanț se duc.

Târziu, în pădure, se aude - un cuc . . .

V. GR. FLUERAȘ

ZEFLEMISTUL INCORIGIBIL

de I. MOȘNEAȚCHI

(Continuare)

— Ce absurditate! — Recunoaște că de astă dată, numărul ți-a eșuat, unchiule și Victor îl bătu vesel pe umăr. La început, m'am și speriat puțin dar acum... mă duc la bucătărie și pentru orice eventualitate, voi prepara ceaiul pentru trei persoane. Victor intră mai întâiu în salon, urmaș de unchiu, al cărui disperare nu cunoștea margini. — Dar, spune-mi unchiule — urmă Nicoleanu bine dispus — cu cine a fugit Elena, Asupra cui trebuie să cadă bănuiala mea. Ai scăpat asta din vedere? Nu-mi pot închipui... dar... însă... ai prevăzut? Dă-mi voie să te felicit, căci ai fost prea iscusit, prea dibaciu, te-ai întrecut pe tine însuși. — Nu te înțeleg! Deci trebuie să-l bănuiesc pe Mircea Lăzărescu? A găsit pe cine să-l alegească! Pe cel mai bun prieten al meu! Lăzărescu! De ce tocmai el? — întrebă unchiul George, mirat. În loc de răspuns Nicoleanu flutură înaintea sa, o ramă din care portretul lipsea. — Foarte iscusit unchiule, foarte iscusit! Fotografia lui Lăzărescu a dispărut. *Trebuie să deduc că ea a fost scoasă de Elena, a cărei sensibilitate feminină nu i a permis să se despartă nici de portret.* De aci rezultă că Elena a fugit cu Mircea. Desigur că tu și Elena ați răs destul la gândul că voiu alerga prin tot orașul în căutarea lui Mircea Lăzărescu, în timp ce voi veți șede în teatru. Totuși nu ți-a mers, te cunosc eu destul de bine. — Dar dimineața fotografia era la locul ei? întrebă unchiul. — Desigur, altfel aș fi observat. Recunoaște! De astă dată nu ți-a mers. — Lăzărescu, pronunță unchiul ilegmic, este funcționarul dela biroul Pars et Co. din strada Parlamentului? Dar, e acela și... mulțumesc, căci știu singur unde trebuie să-l caut. Cred totuși că nu vei insista să-i fac o vizită, care după părerea mea, e absolut inutilă. Mă duc mai bine să văd ce e cu ceaiul nostru, Victor se duse în bucătărie, iar

unchiul George căzu pe gânduri. După puțin timp el se simți iarăși bine dispus. — Partida mea nu e încă pierdută, reflectă el, consultând ceasul, dacă aș miroși urma. Acestui prostuț nici nu-i vine să creadă. — Imi pare rău dar nu te rețin, răspunse acesta râzând. Nu uita să i spui Elenei că gluma ta m'a speriat puțin la început. — La revedere scumpule! Să sperăm că va fi bine, — îi răspunse unchiul. — O, da, desigur să sperăm îl întărită Victor. Te sfătuiesc însă ca pe viitor să fii mai precaut la alegerea glumelor, căci încep să mă obișnuiesc cu ele. Unchiul George plecă. — Să fie aceasta o lecție pentru el — își spunea Victor urmărindu-l cu privirea căci glumele sale plictisesc uneori. De altfel, n'am nimic contra, dacă bineînțeles acestea îi fac lui plăcere, iar mie nu-mi aduc rău. În acest timp, unchiul George, ștergându și sudoarea se îndreptă cu pași grăbiți spre gara de vest. — Când vine trenul? — întrebă el de casierul pe jumătate adormit. La șase și cinci minute, — răspunse acela. — „O oră întreagă de așteptat“, — mormăi unchiul cu amărăciune. Să mă duc la Lăzărescu? Dar la el aș putea ajunge abia la șase și un sfert și e mai mult decât sigur că nici nu-l voiu găsi acasă. Dacă aș cunoaște locul unde se vor întâlni. S'o prind pe Elena înainte ca Lăzărescu să fi plecat dela birou? Poate că și plecat? Voiu afla îndată. Unchiul George intră în cabina telefonică. — Biroul Pars et Co.? întrebă el dând numărul, Mulțumesc. Pot vorbi cu d-l Lăzărescu? N'a plecat încă? Bine! Atârnă receptorul și ieși din cabină. Dar ce să-i spui? Să creadă deocamdată că am fost despărțit din greșeală. E încă în birou — asta am vrut să aflu. Aprinse o țigară plimbându-se agitat. Dece n'a plecat Elena cu trenul de șase și cinci? — se gândi el nedumerit. Undeva îl aștepta ea doar. Dar unde?... unde?... Aruncând țigara pe jumătate consumată, unchiul George intră din nou în cabina telefonică și ceru acelaș număr. — Biroul Pars? Mulțumesc! Pot vorbi cu d-l Lăzărescu? Bine voiu aștepta. — Allo! — se auzi o voce puternică de cealaltă parte a firului. — D-l

Lăzărescu? — întrebă unchiul George, silindu-se să schimbe vocea. Sunt medicul Braun... În cabinetul meu se află o doamnă, care trebuia să se întâlnească cu d-v. Numele ei? întrebă acela precaut. — Nu știu sigur. Parc'ar suna Socoloaru sau Sicoleanu. Această doamnă a fost victima unui accident... Nu, nu, nimic grav... o sguiditură nervoasă, atâta tot, îi trebuie puțină odihnă. Dar e îngrijată, căci va trebui să întârzie la întâlnire. Urmă o pauză lungă. Unchiul își ascuți urechile, așteptând răspunsul. — Putem pleca mai târziu, — se auzi însfârșit dela celălalt capăt — un tren pleacă la opt și patru zeci. D-v. de unde vorbești doctore? — aproape de gara de Nord. O bucurie fără margini îl cuprinsese pe unchiul George. — O, avem destul timp! O voiu așeza într'o trăsură... — Așa dar slăm bine, doctore! În privința trenului spuneți-i să n'ai-bă nici o grijă. O voiu aștepta la gară la opt și un sfert. La revedere, vă mulțumesc... ba, încă ceva, d-le medic... Dar unchiul George a și alărnat receptorul. — Nu tinere, nu mai răspund. Așa dar, Elena îl va aștepta la gara de Nord la șapte și nouă minute, iar el va fi acolo abia la opt și un sfert. Pare-mi-se că partida e ca și câștigată. Unchiul George se instalează comod într'un automobil și cu viteza maximă, porni spre gara de Nord.

Elena Nicoleanu stătea descurajată lângă valisă, când unchiul George se apropie de ea. — Bon jour, Eleno! — o salută unchiul. Ea tresări și speriată scoase un șipăt. — Nu te așteptai să mă vezi? zâmbi el. — Nu, nu mă așteptam — recunosc eu ea. Mă, mă pregăteam pen... pentru... Tăcu, privind cu atenție și în acelaș timp cu frică, în jurul ei. — Înțeleg sbuciumul tău, dar te asigur că el nu va veni, declară unchiul George, aprinzându-și țigara.

— Unchiule! — Știi totul! Recunoaște și tu: n'ai comis o prostie? Spre marea stupefacție a unchiului George, ochii Elenei se umplură de lacrimi. — Asta îți mai lipsea! Liniștește-te! Nu pot suferi pe cei ce plâng. Lozinca mea sună astfel: Râdeți domnilor! Incetează deci!

Povestea unui vis trecut

Povestea unui vis trecut
În melodii s'o cânt aș vrea;
Vai coardele s'au desfăcut,
Și-or cât să'ncerc n'aș mai putea.

Cu gândul la drumul făcut,
Adorm. În vise vreau s'ascult
Povestea unui vis trecut,
Ce l'am trăit, cândva, de mult.

Ascult cum pasări cântă 'n crâng,
În mii de limbi mai felurite,
Dar mie-mi par că toate plâng,
Și clipa viselor trecute...

Privesc cum valuri repezi cad,
Ducând petalele de crin,
În zgomot spumegând spre vad,
Și'n urma lor, vine-un suspin.

Ascult o turturea cântând,
Pe-o cracă ruptă și uscată.
În gândul meu aud sunând,
O liră veche discordată

În umbra codrului bătrân,
Revăd perechea de demult
Un cântec vechi încerc să 'ngân,
Dar l'am uitat, încă demult.

Și'n clipa visului sublim,
Un clopot, sună 'n unde reci,
Vărsând în visul meu venin,
Și'n mormântarea, „Ei“ pe veci.

Oh. Ciumedean

— Ah, sunt atât de rea, atât de nemernică! Dacă ai ști unchiule cât de mult mă urăsc!

— De ce ai comis în acest caz, a această prostie? — o'ntrebă unchiul cu o ușoară muștrare.

— Singură nu pot găsi răspunsul. Mă plictiseam grozav! Mi se părea că Victor nu-mi dă atenția cuvenită. Acum văd că părerea mea în această privință e cu totul greșită.

— Întoarce-te în acest caz! — Nic!

Eu plâng

Când eu stau așa pe gânduri,
În ochi lacrimi mi se strâng
Și cu ele-a mea viață,
Sbuciumală, eu mi-o plâng.

Imi plâng visele de aur,
Care veșnic le-am clădit,
Dar, pe care mâna sorții,
Într'o zi le-a năruit.

Plâng cu hohot fericirea
Ce o dorea și eul meu,
Că n'am prins-o niciodată
Și de-aceea plâng mereu.

Eu în lume n'am prieteni,
Frate mi-am găsit în plâns
El cu scut de mângâiere,
Ține piept la tot ce-am strâns.

LEONIDA FELEZEU.

nu vroiam să-l părăsesc, căci la drept vorbind, îl iubesc pe Victor, Acum m'ași întoarce dar e târziu, căci i-am lăsat o scrisoare.

— Afară de scrisoare mai există ceva, ce te-ar împiedica să te întorci la căminul tău?

— Nimic! — răspuse Elena cu tărie. — Foarte bine! Te poți întoarce că totul e în regulă.

Mai întâiu vom merge însă la teatru, pe urmă te voi conduce eu însumi acasă. Elena apucă mâna unchiului și o duse la buze. Unchiul simțea cum i se suie un nod în gât, deaceea se grăbi să cheme un băiat — vânzător de ziare — cerându-i un ziar inexistent; când băiatul răspuse că nici nu auzise de numele unui astfel de ziar, unchiul declară cu tonul celui mai serjos om din lume, că nici el la rândul-i nu auzise.

* * *

Era după miezul nopții, când Victor deschise ușa soției sale și unchiului. — Iată că ți-am adus-o spuse unchiul George s'a răsândit și nu mai vrea să fugă. La

urma urmei, regret sincer că nu te-ai lăsat tras pe sfoară. Ne-am gândit doar la toate! Până și valiza n'a fost uitată. — Nu, nu ți-a mers, — răspuse Nicoleanu mândru. — Da, era mai să uit adăugă unchiul cu indiferență — cred c'ar fi bine să luați în casă o servitoare permanentă. Dacă-mi permiteți iau aceasta asupra mea. V'aș mai propune deasemeni să vă mutați în casa mea, care s'a eliberat tocmai la timp. Acolo e o grădiniță pentru florile tale Victore, iar Elena își va găsi printre vecini, o societate aleasă, — desigur, dacă... începu Nicoleanu cu nesigurață, așteptând acceptarea din partea soției sale. — Acestea însă, le voi rezolva mâine iar acum arătați-mi drumul spre o cameră liberă, am obosit grozav și trebuie să mă scol disdedimineață, pentru a fi proaspăt ca o zi de Mai. — Bătrân glumeț. Zeflemist incorigibil; spuse Victor mai târziu soției sale, vorbind despre unchiul George. Și toluși glumele sale, sunt uneori prea pipărate, deși... — Nu, nu, îl întrerupse Elena — unchiul nostru e un înger. — Nu cumva îți închipui că și îngerii glumesc îi răspuse Victor, hohotind apoi o sărută pe frunte, îi ură noapte bună și ieși din camera soției sale, nebănuind groaznicul adevăr, mascat cu atâtă măestrie de „Zeflemistul incorigibil“.

Sfârșit.

Din depărtări

Departate ești de mine și dorul mă răpune;
Ași vrea să-ți văd iar ochii, ca cerul de senini.
De aicea de departe atâtea am ați supune
Ași vrea să fii cu mine ca dorul să-mi alini.

Când noaptea se revarsă și luna iar răsare,
Când stelele pe cerul senin iar strălucesc,
Când văd că depărtarea este atât de mare
Atunci îmi dau seama ce mult eu te iubesc.

Imi amintesc de zile, când singur lângă tine
Priveam mereu făptura-ți ce-atât de scumpă-mi

[este

Te contemplăm în voe, erai mereu cu mine
Și-acuma mi se pare că totul e-o poveste

George Andreievici

Literatura Artă

— Cât de greu este unui popor a-și crea o literatură originală, când la deșteptarea sa este inundat de strălucirea culturai și literaturilor streine, sub a căror influență își face în mare parte educația. Între alții ne pot servi ca exemplu Romanii, cari imitără pe Greci mai ales în primele epoci ale literaturii lor, și Germanii, cari începuseră a imita pe Francezi, înainte de Lessing.

După părerea acestui celebru scriitor, o națiune care deschide ochii asupra unor modele, considerate, cel puțin de ea, ca perfecte, înainte de a se fi înălțat și literatura ei la un asemenea nivel, numai prin reflexiune și critică poate afla calea cea mai firească pentru a putea păstra originalitatea. Se știe, niciun scriitor nu se poate desvolta izolat; spiritul și producțiunile lui sunt determinate dela început prin intermediul societății: prin însușirile și educația sa mai întâiu, apoi prin spiritul literaturii și scriitorilor, între care se află, și prin ideile și moravurile societății. În măsura dezvoltării literelor, sau născut diverse direcțiuni și școli, cum a fost în trecut clasicismul și romantismul, cum este astăzi idealismul și realismul sau naturalismul, simbolismul. Inșă teoreticienii și artiștii cei mari din ori ce epocă și din orice școală, se întâlnesc unii cu alții în adevărul vederii și principiilor, începând dela Platon și Aristotel, până la idealistul Schopenhauer, pozitivistul Taine. — In examinarea unui product de artă, poezie, roman, nuvelă, deosebim două elemente constitutive de o egală importanță: forma și fondul, adică concepțiunea ideilor estetice și expresiunea lor prin cuvinte.

— O poemă, un roman, și orice product al artei se naște așa dar din pătrunderea realității prin geniul artistului, din contopirea vieții lui individuale cu existența lucrului sau ființei ce cotemplă. Poetul sau nuvelistul nu trăește singur și noul spirit al criticei nu se mărginește a-l studia numai pe el singur, pentru a-l înțelege. Dacă am considera pe artist în genere, izo-

SENS

Geniul visează pururi idealul
Cu închipuirea lor lating poezii;
Dar plâng tot asifel vremea tinereții
Ca și când ar fi însuși pedestalul.

Unde-i atinse farmecul vieții.
Le mosre avânful cum pe mare valul
Stăpân, în viitor, văzând calvarul
Sortit răsplată clipei dimineții?

Când vârsta fără vină e durere
Calvaru-i singura ta mângâere:
Mistuind chinul inimei pribege.

Sclipirea fericirii în tristețe
Spusă trebuie-a o înțelege:
Cum mersul lumii pare să ne'nvețe.

ALEXEVICI VASILE

lat de societate și timp, sub a căror influență s'a născut, s'a desvoltat și a produs, n'am pricepe de ajuns operele lui și modul cum le-a creat. Opera de artă este produsul autorului, însă e produsul societății și timpului și cu deosebire al curentului literar, sub care s'a desvoltat. Aristotel, în poetica sa, după ce ne spune că poezia în feluritele ei genuri, și în general arta, este o imitație a naturii, aceeași părere asupra artei în genere se află și în „RETORICA lui HERENIU“.

Arta să imiteze natură. Muratori, în scrierea sa: „Poezia desăvârșită“ scrie: „A afla în natură sau a scoate dintr'ânsa adevăruri noi, înseamnă, după mine, a observa și a descoperi în orice materie și obiect pus înaintea poetului, adevărurile cari sunt puțin observate de alții.“

Aceste adevăruri descoperite de poet, deși sunt zugrăvite prin fraze și cuvinte simple și firești, totuși ne desfătează prin nouitatea lor.

Deci un scriitor trebuie să reprezinte, nu numai cea mai mare perfecțiune a lucrurilor, ci și cea mai mare neperfecțiune a lor.

Vasile M. Manu

Boğdan Petriceicu Hajdeu

(Armătura hajdeiană)

Descendent al unei familii cu deviza „pro fide et patria,” B. Petriceicu Hajdeu devine virtuosul familiei și o magnifică figură a neamului. Tip dinamic a învârlit condeii cu o dibăcie ingenioasă. Alitudinea-i fu de o gravitate sacerdotală. A fost atlet în replici, vitriolator în satire. Un temperament eterogen, o figură complexă. Expresia spiritului său a ajuns la un summum de multilateralitate, la un summum de energie expansivă. Provoacă genuri la viață, răscolește taine de-ale trecutului și cu toată varietatea de producțiuni, regalitatea lui se vedește pretutindeni. A adus la matcă, trăind în simbioză cu o mulțime de tovarăși, ca poezia, nuvela, drama, istoria, arheologia, etnografia, epigrafia, etimologia, folclorul, filologia, critica, polemica etc. La fiecare din aceste științe a închinat geniul său, ca un imn adresat lor, din cea mai profundă afecțiune. Acest crainic al erudiției române a fost prin excelență *filolog și istoric*. Pe acești doi tovarăși îi iubea mai mult opera lui filologică; prin trudă migăloasă și conștiințiozitate meticuloasă, intră ca ingredient în procesul de afirmare a postulatelor noastre, atunci când se iveau neconținut masacrali atât ai limbii, cât și a legitimelor drepturi istorice. Cultivând istoria înțelegea că este actul stării civile, singurul carnet de identitate al unui popor; de aceea talmăcește hrisoavele prăsiute, sădind convingeri ferme, căldind sufletele generației. În felul său de a scrie se vedește o acumulare seculară de energie națională. Indărățul scheletului istoric, se incoardă carnea, svâcnesc tâmplele, clocotește sânge tulburat de atâta amar de patimi. Îl stăpânește uneori un lirism profund; muzica sângelui îl depărta spre alte sfere: „scriind aceste rânduri în singurătatea nopții, când misterul naturii și tăcerea oamenilor duc imaginația departe — departe la ceea ce nu mai este încă, uitând prezentul confundând într'o rază, trecutul și viitorul — mă cutremură bătaia inimii, mă arde focul capului, mă furnică prin sânge fluvii de forță, mă electrizează o șoaptă, ce vine nu știu de unde, din mine sau din afară: „mare e România . . .” Îl stimula geniul nașunii, ce sălășluia în el. Vasta lui operă nu se poate limita în cadrele unui articol. A muncit asiduă toată viața și către ultimii ani fiindu-i trăiul adevărat martiriu, căci se svârcolea și se străduia să deslege tainele nepărunse ale morții, negăsind mângâiere decât în iluzia că petrece împreună cu mărețele umbre a celor morți . . . și acum un sfert de secol va fi ajuns să locuiască alături de cei ce l'au fascinat.

El născându-se din poporul în sufletul

„Popasuri pe marginea vieții”

AFORISME

Defectele noastre sunt rădăcina durerilor noastre; însăși întreaga noastră viață se desfășură în alternativa acestei inconsistențe.

Ca și floarea, femeia are farmecul său.

O, iubire dătătoare de viață, nemărgi îți este puterea. Cât te iubesc și urăsc pentru infinitul și neantul tău. Nimic nu pot concepe fără tine.

Adevărul este plăsmuirea lumii ideale.

Lenea este rugina care consumă cu încăpăținare sângele vieții morale.

Credința e singura avuție a sufletului.

Căsătoria este cel mai greu obstacol peste care are de trecut omul în viață prin aceea că, diversitatea alător cerinți imperioase se desfășoară înaintea noastră, fără ca noi să apreciem cu destulă inteligență un asemenea scop.

Iubirea este farmecul cel mai plăcut al vieții

Omul răsare ca o floare și piere ca o umbră.

Moartea va veni într'o zi, la o oră neștiută; nu te preocupa de viitor; dimpotrivă, învață să îți îngrădești activitatea. Numai când îngrădirea se va prăbuși, atunci îți va suna gongul.

Nimic nu este mai grea decât a păstra iubirea până la sfârșitul vieții.

Femeia sinceră e cea mai prețioasă comoară.

IONEL MARINESCU

căruia arde candela sfântă a dragostei de neam se impune categoric și veșnică pomenire a acestui bărbat, care a smuls din negura vremilor, stăpânit de o beție națională, gloria unui Ion Vodă cel Cumplit. Memoria-momentuoșității hajdeiene să ne îndemne să ne galvanizăm cu dragoste de știință și mai presus de toate cu dragoste de neam.

Gheție Coriolan

Oameni, idei și fapte

Colaboratorii și colaboratoarele revistei „flori de crâng”, care doresc a se face cunoscuți și voiesc ca alătura de opera lor să figureze în revistă și portretul, sunt rugați a trimite redacției noastre o fotografie mărimea $\frac{5}{4}$ cm. împreună cu suma de lei 150 costul clișeului.

G. Și, Cazacu: „CALEA SÂNGE-LUI”. Poezii. București. Editura „Cronicarul” Prețul Lei 60.

Un volum de poezii, care din punct de vedere literar, îndeplinește toate condițiile de formă și fond. Volumul închinat D-lui mareșal Al. Averescu, conține în versuri pline de viață întreaga epopee a mareșalului nostru războiu, pentru întregirea neamului. Începând cu prima pagină ne zugrăvește sentimentul ce-l apasă atât de greu, din cauza retragerii armatei române: Vremelnic ne fuse norocul... și plânge în urmă-ne calea însemnată cu sânge!

Apoi:
Mai greu decât piatra de moară opasă
Durerea pe sufletul... .

În „Exodul”, ne zugrăvește în mod plastic, refugiu populăștei îndurerate, de pierderea pământului strămoșesc.
Se scurge dela munte, prin zări de nea
[norodul]

Doi cai, trudiți pe cale, sfârșesc de
[foame n ham]
Și suflă groaznic vântul... . E 'ntristă-
[tor exodul]
În care amarnic geme durerea unui-
[neam]

În „Drumul morții”:
De jalea lor plâng codrii și Otlul se
[frământă]
În albia-ai; . . .

Populația, disperată, lăhnită de foame și fără nădejde de timpuri mai bune, sunt toți atâția Cristoși ai românismului.

În „CALVARUL”.

Pe drumuri bătute, alene se scurg
Cristoși; cu chip de stafii . . .

Întreaga natură se asociază durerii unui neam înfrânt. Cerul și pământul plâng de mila lui, în „La drum”.

Plânge cerul și pământul; curg șira-
[guri de convoale;

Tristă-i gloata care calcă lungul drum
[de cimitire]

Armata zdrobită se retrage „Spre lagăr”, pentru a se odihni, de atâtea suferinși.

La drum, prin clisa de nămol,
Frânturi din oastea de eroi,
Inflămânziți, desculți și goi
Se leagănă domol . . .

În mijlocul acestui iad de suferinș, poetul își îndreaptă gândul spre mama sa, cu ruga către Dumnezeu, spre a-și ușura groaznica povară a crucii înfrângerii.

În ultima poezie din acest volum, poetul reușește să se scuture de dorinșdea ce-i stăpânește sufletul, și să se avânte spre culmile patriotismului, într'un ritm războinic, din care răzare voinșa unui neșm întreg, de a învinge:
Când glasul de aramă răsună,
Din șanșuri tot lanșul de oaste s'asvârlă;
S' aprinde văzduhul și fierbe și urlă,
Și scapără bomba și lună.

Apoi în ultima strofă:
Când glasul de aramă răsună
Năvala de brașe izbește înainte
Și poartă 'n vârșteju-i nădejdiile sfinte
Și sfânta virtute străbună!

Din întreg volumul, din fiecare strofă, rețese marea suferinșă, chinul și revolta poetului, văzând prăbușștea șrii sale. Versul e plin de melancolie, tristeșe lugubră, care le pătrunde și lasă în suflet urme ce nu se șterg ușor.

Dl. D. Bacovia spune, referindu-se la acest volum . . . în care vibrează sufletul unui adevărat poet. Nicăiri nu ni se zugrăveșșe mai sfășietor și mai impresionant, zilele de sbucium ale mareșalului nostru epopei. Sunt pagini care storc multe lacrimi. E.C.

Din activitatea Clubului Sportiv „CRIȘANA” Frumoasele intenșii ale clubului sportiv „CRIȘANA” de a da o cât mai mare extensiune sportului românesc, aci la granișa de vest, a oferit publicului orădean cel mai frumos concurs hipic al sezonului.

Incontestabil că unul din cele mai grele sporturi actuale, este hipismul. Afirm acest fapt, deoarece reclamă o laborioasă activitate care se resfrânșe atât asupra dresajului calului cât și a

formării călăreșului. În plus este cel mai costisitor și care nu permite nici o înșterupere. Secșia hipică „CRIȘANA” încadrată de oameni ai sportului și desinșteresași, a prileșuit Duminică 2 Iulie a. c. un admirabil concurs hipic. Probele atât de grele au stărnit emoșe și admirașie. Pentru participanșii și organizatorii, nu avem decât cuvinte de laudă.

S'au disputat patru probe, dintre care una pentru reaganșia. Premiile au fost câșștigate de Dnii. Subloșci. Ștefănescu Ch., Dr. C. Fortunescu și Locot. Bumbăcescu. S'a relevat curajul D-lui. Dr. C. Fortunescu, care deși în vârstă de 57 ani, toluși s'a comportat admirabil. Deasemenea forma excepșionabilă a D-lui. Subloșci. Ștefănescu, cel mai tânșar călăreș, care pe un cal de o talie mică, dresat de D-sa, ne a demonstrat, în special la parcursul de forșă, cele mai palpitate faze ale întregului concurs și care au fost revelașia zilei. Cu aceste cuvinte terminăm, urând tinerii organizașii hipice multă prosperitate pentru a converti toată Orașdea pentru acest sport atât de nobil.

„Făt Frumos” revistă de literatură, artă, știinșă și viașă socială.

Apare la Suceava anul VIII. No. 2
Director: Leca Morariu. E revista ce s'a impus de mult, prin materialul bogat în literatură și știinșă. Proza e susșținută aproape în întregime de dl. Leca Morariu, un distins om de cultură; s'a evidenșiat mai ales în studiul filologic. Desprindem din cuprinsul revistei: „La Voroneș”, unde, într'o descriere fermecătoare, dl. L. Morariu, ne pune la dispoșie, întreg istoricul a acestel bătrâne mănăștiri. În „De ale Cirebirilor” tot D-sa, ne prezintă un text din dialectul Istro român din Jenău.

Dl. Petru Iroaie, ne dă o poveste culesă din popor. Poezia „In pătul” de Aurel V. Sânger, e un admirabil pastel. Revista face cronici serioase și complete.

Arta literară (Reguli tehnice de fond, formă și ortografie pentru orice scriere cu caracter literar sau general) de **GELU GEORGESCU**, poet și scriitor, cu concursul D-rei. **ELENA LOVERDA** licențiată în litere.

Este singura lucrare complectă ce apare până în prezent în acest domeniu căci autorul după o muncă intensă, studiind toate broșurile, competențe, a spulcuiț și aranjat cât se poate de ordonat toate regulile tehnice în legătură cu lucrările literare.— Și cu toate că din broșurile citite și studiate nu a cules decât foarte puțin, totul fiind redat după concepția sa clară, autorul este foarte modest: „Și iată destul de justificat, pentru considerațiunile arătele mai sus, am ajuns la ideea să tipăresc broșura de față în care mai mult am cules decât să pun ceva propriu, deoarece și ceea ce știu în această materie tot dela alții știu.” (Drept prefață)

Lucrarea cuprinde trei capitole: Generalități și reguli pentru lucrările fiecărui gen; Tehnica poeziei și noile reguli ortografice.—

În „generalități” autorul înglobează toate regulile în general ce trebuie să întrunească ori ce lucrare literară; trecând apoi la descrierea genurilor arată foarte precis operele ce cuprinde fiecare gen cu regulile lor.—

În capitolul „Tehnica poeziei” după ce arată în mod cronologic ce se înțelege prin poezie și ce generalități trebuie să îndeplinească, trece la descrierea pe larg a ritmului și rimei, formele libere și formele fixe stabilite până în timpurile noastre.—

În capitolul ultim se găsesc noile reguli ortografice ale Academiei române din 1932 cu o complectare a regulilor de punctuație și gramatică.

Această lucrare este foarte utilă oricărei persoane ce se consacră artei literare.

Deocamdată se poate comanda numai la autor Str. Simion Bărnuțiu No. 1 Oradea, contra sumei de lei 50 ex. m. parul.—

În curând, cunoscutul sculptor, maestrul Victor Olteanu, despre care am mai vorbit în coloanele revistei noastre, va deschide o expoziție, unde va expune diferitele sale lucrări de artă. Deoarece în orașul nostru, astfel de manifestări artistice, sunt puține, așteptăm cu nerăbdare expoziția anunțată, mai ales că marele talent a acestui artist este prea cunoscut.

„Orion” Anul I. No. 4—5 Iulie 1933 Revistă bilunară de critică literară și polemică Red. și Adm. Rădăuși str. Turcească No. 5.— E o revistă ce caută a se impune față de celelalte reviste literare din Rădăuși prin critici bine susținute.— „Naturalul în literatură” de Nicolae Roșca susține un adevăr față de curentul literar modern: „Fenomenul estetic s'a adoptat atmosferii și în epoca freudismului; rău înțeles esteticul se reduce vertiginos spre erotic ca și când ai putea să-ți pui la butonieră în locul crisanțemei smocul de gunoi sub pretext că acesta reprezintă stadiul primordial și deci veritabil al vegetalelor”.

Față de această critică, față de recenzii ce face, publică și poezii construite după regulile moderne, necunoscute, cum e „Pastel” de Ovid Caledoniu. și în care expresiile și imaginile sunt mai mult decât schimonosite :

„Vântul mușcă turbat”

Din cangrenele văzduhului etc.

Noaptea e somnul verde-al îndrăgostiților; versuri mai semnează: Aurel Putneanu; Ioan Vespremie o plăcută poezie: „Cântec”; George Dumitru Pan, Teodor Constantin.

O frumoasă și reușită poemă în proză semnează Aurel Putneanu.

Sperăm că revista zi cu zi, după necesitate se va îmbrăca într'o haină mai proprie unei asemenea reviste.

„Craie nou” Anul I No. 2 Iulie 1933 Revistă literară de critică și informații. Apare la Rădăuși. După conținut această revistă s'a închinat mai mult poeziei căci în patru pagini destul de mici aproape două le ocupă numai această iar restul e consacrat recenziilor.

Din aceasta deducem că sufletul celor ce o tipăresc e mare dar posibilitățile sunt reduse.— Recenziile și criticile sunt bine făcute.

Din noianul de 13 poezii notăm cu bine poeziile Dlor; Aurel Putneanu „Doamne” Victor Măgură, „Balada ce tăie târziu”, Mircea Streinul, „Pluvium”

„Libertatea” Anul I No. 13—14 Iulie 1933 Revista cu subiecte: economice, politice, sociale și culturale. Apare de două ori pe lună la București sub conducerea d-lor S. Giurgutu: director și G. Strat prof. univ. prim redactor.— Abonamentul 300 lei anual.

„Libertatea” e unica revistă românească în sensul conținutului și subiec-

telor — ce tratează. E revista în care găsește oricine aceea ce trebuie să citească, aceea ce trebuie să știe.

Ca o documentare a valorii acestei reviste o face însuși colaboratorii ei:

I. P. Giurgutu: „Educația sufletească și statul” în care cu justă apreciere și cunoștință de cauză susține: „Este de datoria statului să priceapă marelui rost al bisericii pentru organizația socială. Acolo unde e suflet, nimic rău nu se poate întâmpla. Copilul de jăran stă patru ani în școală; trece numai câțiva ani prin mâinile învățătorului, termină școala cu știința de a celi și scrie și puține noțiuni.— Biserica însă activează în tot timpul vieții asupra omului; influența ei este mult mai puternică.”—

V. VÂLCOVICI prof. univ. „Numere indexe.” —

C. D. ANGHEL „Amintiri din vremuri apuse.”

VICTOR EFTIMIU; „Autori, Actori, Directori.”

N. I. HERESCU: „Giovani Papini” ST. ANTIM „Situția Economică”

I. CONSTANTIN „Sinteza individualistă”

IOAN N. EVIAN prof. univ. „Încălușarea capitalismului.”

Redacția și Adm. Calea Victoriei 100

Numărul apărut pe lunile Iulie-August, al vechei și neîntrecutei reviste ilustrate „Sănătatea” conține numeroase articole de o importanță deosebită pentru oricine, precum:

Modernismul, Nudismul, Hormonii sexuali, Să umble copiii desculți?

O ligă contra murdăriei, Sarea în alimentație, Cura climatică pentru tuberculoși, Valoarea și foloasele plantelor medicinale, Fletscherismul, Cum se mănâncă fructele, Apele minerale din România, Cum trebuie făcută cura la munte, Despre transfuzia de sânge, Scrisori către mame, Răspunsuri-Sfaturi Indrumări, „Fel de Fel”. Numeroase rețete pentru frumusețe, Nuvele, Versuri etc.

Acest număr de vacanță, splendid ilustrat, în 64 pagini mari, trebuie citit de cei care pleacă la băi și de cei care rămân acasă, toți căpătând povețe de un interes vital.

Redacția și Adm. Str. Sănătatea Str. Triumfului 7 București 5.

Pentru acest număr pagina jocurilor nu apare căci redactorul respectiv încă nu s'a reîntors din concediu.